

T.S. Eliot 125 éve született

2013 szeptember 30. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

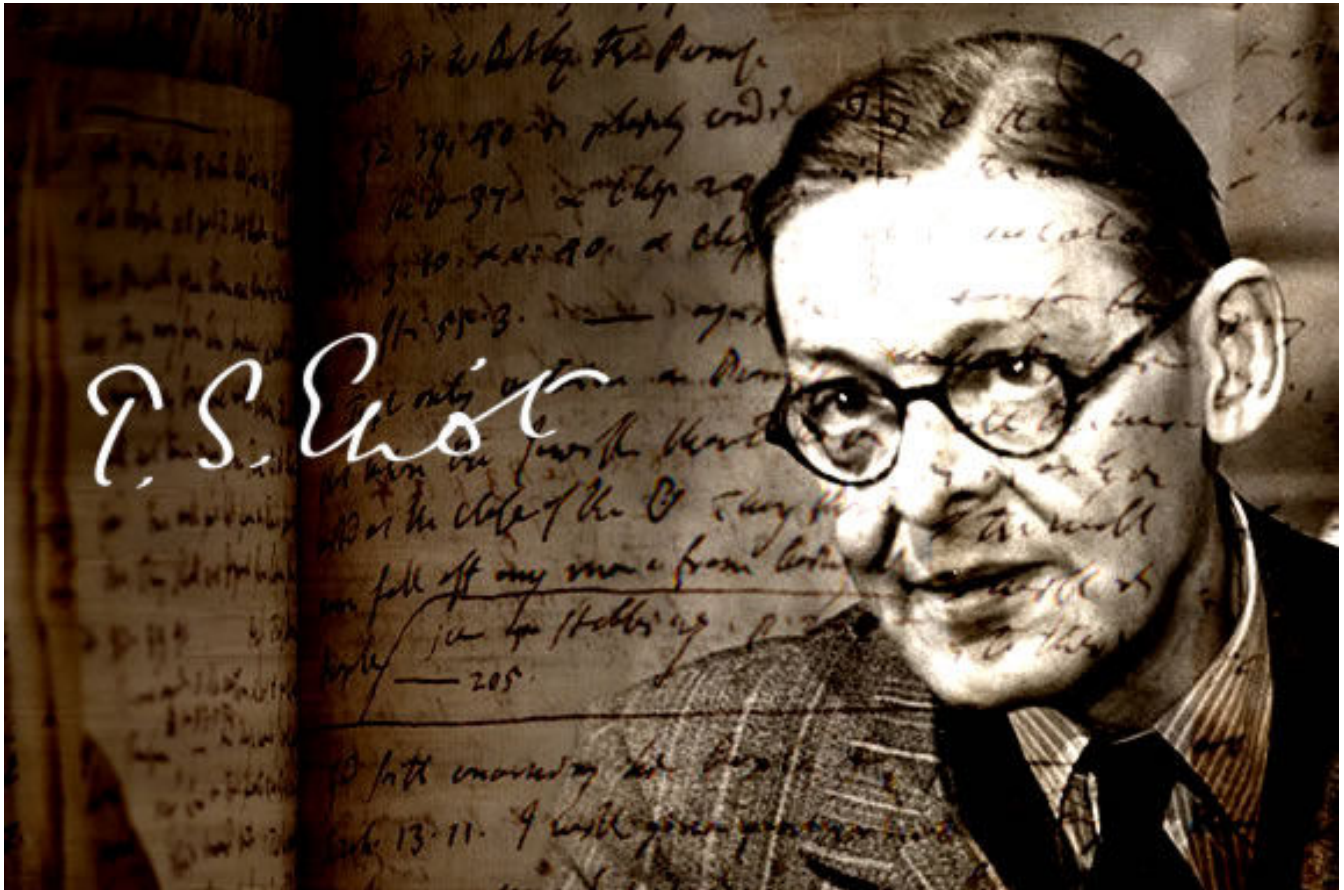
Mérték

Százhuszonöt éve, 1888. szeptember 26-án született T.S. Eliot Nobel-díjas amerikai születésű angol költő, a modernista költészeti irányzat legnagyobb alakja.

Thomas Stearns Eliot vagyonos és m?velt családból származott, ahol a legszélesebb kör? m?veltségre tett szert, s

a Harvard Egyetemre iratkozott be.

Gondolkodására hatottak az új kritikai irányzat tézisei, különösen a kultúrfilozófus Irving Babbitt és a filozófus, költő George Santayana nézetei. 1910-től egy évig a párizsi Sorbonne-on Henri Bergson előadásait látogatta, majd a Harvardon megírta filozófiai doktori értekezését. 1913-tól Európában utazgatott, 1915-ben telepedett le Londonban. Itt egy iskolában többek között úszást és baseballt oktatott, majd a Lloyd Bank tisztviselője lett.

Bekapcsolódott az imagista mozgalomba, amely a költői nyelv megújítását tűzte ki céljául, ekkor ismerkedett meg a mozgalom egyik vezéralakjával, a szintén amerikai, Londonban élő Ezra Pounddal. 1915-ben megnősült, de házassága boldogtalannak bizonyult: a zaklatott Eliot és lelkiileg labilis, törékeny és érzékeny feleségének kapcsolata rövid idő alatt rémálommá vált, viharos gyorsasággal váltak szinte idegenné egymás számára. A költő 1932-től külön élt feleségétől, aki 1947-ben halt meg. Másodszor 1957-ben nősült meg, nála jóval fiatalabb titkárnőt vette el, s az új házasságban megtapasztalta a boldogságot.

Eliot újfajta versritmust akart megvalósítani, amely a beszélt nyelvhez áll a legközelebb, szeme előtt olyan költői "beszédmód" kialakítása lebegett, amely a művelt ember sajátja, "nem pedáns, de nem is közönséges". Törekvéseinek egyik első darabja az 1915-ös Alfred Prufrock szerelmes éneke, egy komikus hűseposz. 1917-től az imagista Egoist folyóirat segédszerkesztője volt, saját lapját, a Criterion-t 1922-ben indította el és 17 éven át szerkesztette.

E folyóiratban jelent meg 1922-ben költői törekvéseinek csúcspontja, az Átokföldje (The Waste Land) című költemény, amely éppoly határké a modern európai költészetben, mint Joyce Ulyssese a prózában. A nehezen értelmezhető, 433 soros és öt részből álló mű a tárgyiasság és a mitikusság különleges ötvöze, amelyben alakmások sokaságának töredezett monológjai folynak egymásba, a szerkezet montázszerű, és szinte lehetetlen hagyományos versolvasói befogadása. 1925-ben írta Az üresek (The Hollow Men) című költeményét, a pesszimista hangulatú poémában a törmelékek pusztája országát üres emberek lakják. A vers vége Eliot talán legismertebb két sora: "A világ így ér véget/Nem bummal, csak nyüzgítéssel".

Eliot 1925-től a Faber and Faber kiadó munkatársa, majd igazgatója volt. 1927-ben megkapta a brit állampolgárságot, az unitárius vallásról áttért az anglikánra. Világszemléletének változása költészetében is megnyilvánult, lírája áttekinthetőbbé, ugyanakkor didaktikusabbá vált. Ez érhető tetten a meditatív hangvételtől

Hamvazószerdában, amely az emberi lélek b?nösségének belátásától az isteni kegyelem szükségességének felismerésében rejli? megtisztulásig ível? utat ábrázolja. Az id? és id?tlenség viszonyát boncolja 1943-ban megjelent Négy kvartett cím? m?vében, amely teológiai, történeti és fizikai kérdéseket vizsgál az ember földi állapotának összefüggésében. Eliot az irodalmi Nobel-díjat 1948-ban kapta meg "a modern költészet úttör?jeként nyújtott figyelemre méltó teljesítményéért".

A világnézeti változás m?faji változást is hozott, figyelme egyre inkább a drámaírás felé fordult. Drámái közül a legismertebb a Gyilkosság a székesegyházban, amely a II. Henrik parancsára 1170-ben megölt Becket Tamás érsek történetét dolgozta fel. A m?ben a cselekmény háttérbe szorul, a f? mozgatóer? az eszmék és magatartások összeütközése, így Eliotnak alkalma nyílt költ?i tehetségének bemutatására, miközben vallási érzékenységének is hangot adhatott. Kés?bbi darabjaiban (Koktél hatkor, Családi összejövétel, Az id?s államférfi) a hétköznapi életet és a keresztény hitet állítja szembe egymással. A Koktél hatkor a Broadway-n komoly sikert aratott és 1950-ben Tony-díjat nyert.

A költ? 1939-ben publikálta az angol nonszensz költészet hagyományain alapuló, játékos-humoros versciklusát, a Macskák könyvét, amely jóval halála után lett igazán ismert, amikor Andrew Lloyd Webber világsikert arató musicalt írt a költemények alapján.

Pályájának fontos része volt esszéírói, kritikai munkássága: több mint 600 cikke, értekezése jelent meg különböző folyóiratokban és önállóan. A legjelent?sebb A költészet haszna és a kritika haszna, az Egy keresztény társadalom gondolata, a Jegyzetek a kultúra meghatározásáról, A költészetr?l és költ?kr?l.

Eliot 1965. január 4-én hunyt el Londonban.

MTI

Ajánló
